

Kan fysiske rammer redde liv? - eksempler på principper for patientsikker indretning og logistik

Patientsikkerhedskonferencen

21. april 2008

Elisabeth Brøgger Jensen

mag. art. kultursociolog

Dansk Selskab for

Patientsikkerhed

Et hverdagsbillede

- En nyankommen patient har et næsten umåleligt lavt blodtryk. Der opstår usikkerhed om, hvorvidt blodtryksapparatet på kulisseskinne måler korrekt.

Måling med et andet apparat kan give vished. Sygeplejersken skynder sig af sted for at hente det mobile blodtryksapparat.

Hvor er det? Hvem har set det? Sygeplejersken afbryder flere kolleger. Ingen ved, hvor det er. Hun leder og finder det til sidst på en anden sengestue.

Et hverdagsbillede

- En patient med diabetes får ordineret GIK-drop, der skal gives via infusionspumpe.

Infusionspumpen i depotrummet er svær at få fat på: Tre kørestole skal først flyttes ud og sættes ind igen, før pumpen kan køres ind til patienten. Pumpen er afladet, da den ikke har været tilsluttet strøm.

Infusionen bliver startet med nogen forsinkelse.

Depotrummet

Depotrummet

Disposition

- Logistik i en "bricoleur-kultur"
 - eksempler på utilsigtede hændelser.

- Logistik i en "ingenieur-kultur"
 - eksempler på principper.

- Konklusion.

To forskellige tænkemåder – to kulturer

□ Bricoleur-kendetegn:

Bruger forhåndenværende materiale

Gør-det selv manden
Amatøren.

Giver mening og orden
(symbolsk, men ikke reelt).

□ Ingenieur-kendetegn:

Bruger systematisk udvalgt materiale

Fagspecialisten
Den professionelle.

Giver mening og orden
(reelt, men ikke symbolsk).

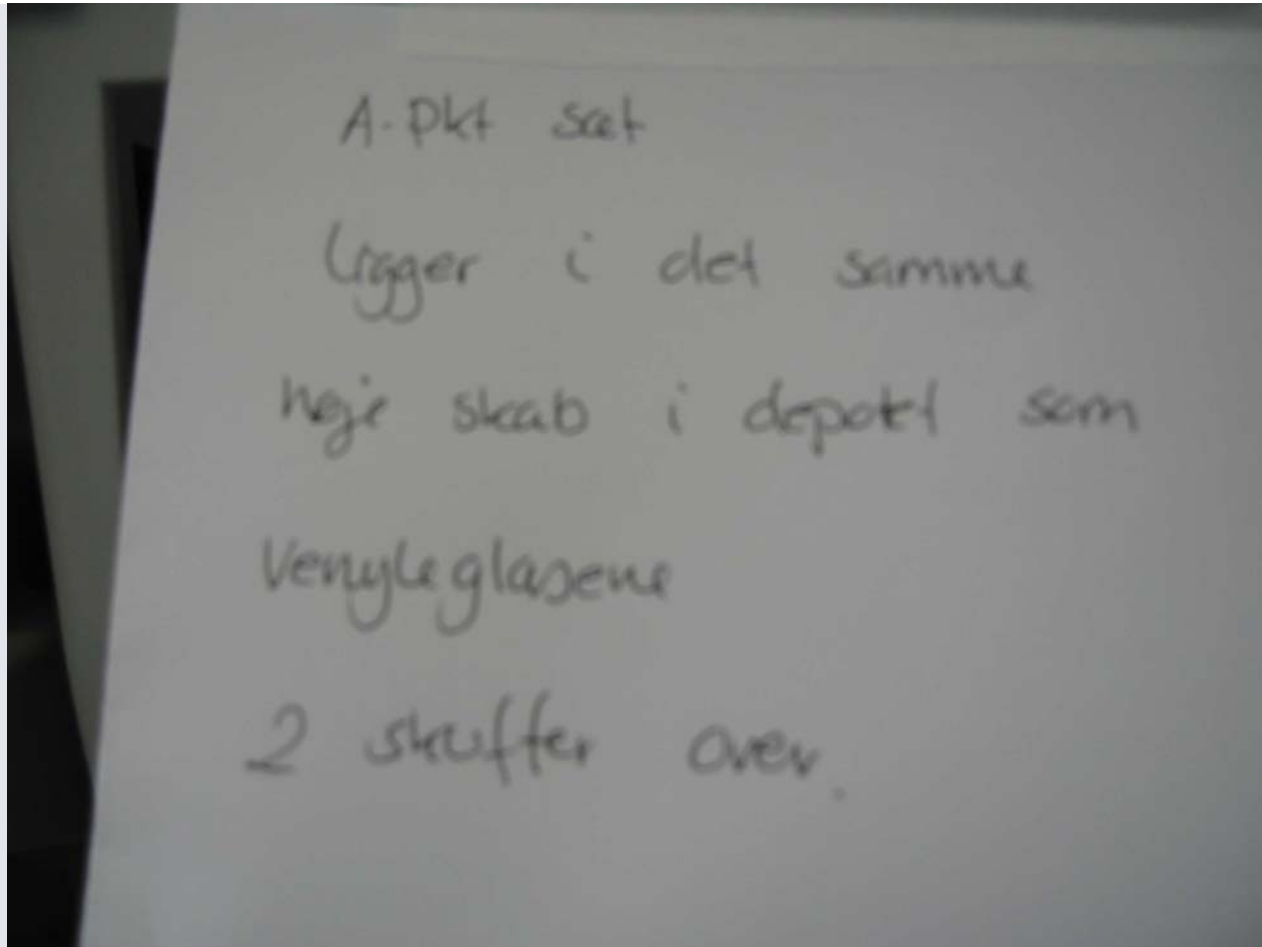
Et eksempel på bricolage

Et eksempel på bricolage

Et eksempel på bricolage

Bricolage – hvilke konsekvenser?

- Positivt:
Løser et problem her og nu
Skaber symbolsk orden i den konkrete situation.

- Negativt:
Skaber reel uorden
Skaber et ”patchwork-system”, der bidrager til mangel på systematik (rod).

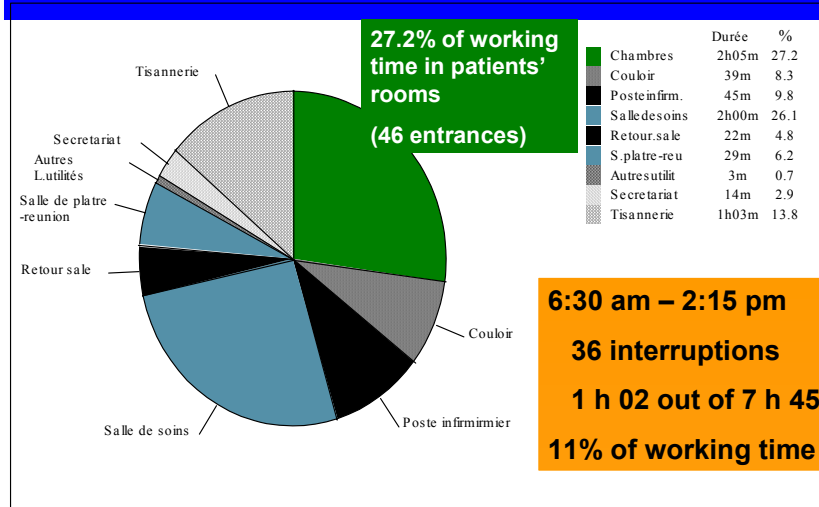
Konsekvens: Forstyrrelser, forvirring, forsinkelser, flere skridt.

Forstyrrelser, forvirring, forsinkelser, flere skridt.....

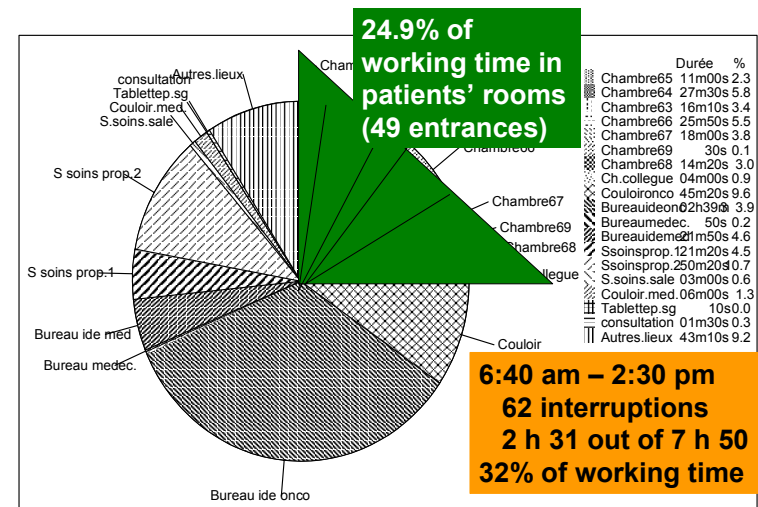
- Kompromitterer patienternes sikkerhed, fordi distraherende faktorer kan medføre forglemmelser, misforståelser, brud i kommunikation og kontinuitet.
- Kompromitterer patienternes sikkerhed, fordi tid, brugt på at afbryde andre og lede efter ting kan udløse fysiske træthed og stress.

Afbrydelser i den direkte patientpleje

Continuous ergonomic observation of a morning nurse in an Orthopaedic department of a General hospital in 2000

Continuous ergonomic observation of a morning Nurse in an Oncology department in a General hospital in 2004

Madeleine Estryng-Behar

En utilsigtet hændelse

- Hjertestopbehandling indledes til en patient, der er indlagt på enestue. Hjertestopvognen køres ind på stuen.

Skuffen med medicin kan ikke åbnes. Man antager, at skuffen er låst og leder efter nøglen, men uden resultat. Medicin forsøges skaffet ad anden vej. Behandlingen bliver forsinket.

Det viser sig efterfølgende, at skuffen blot binder. Personalet, der kontrollerer indholdet i vognen ved, at den skal have "et lille nøk". Det vidste det øvrige personale ikke.

En utilsigtet hændelse

- En patient med indre blødninger skal opereres akut. Det viser sig vanskeligt at intubere patienten. Situationen udvikler sig kritisk; nødtracheostomi bliver besluttet.

Bakken med udstyr til tracheostomi er ikke umiddelbart til at finde. Man leder og finder den i et skab på gangen. Patienten bliver intuberet med forsinkelse.

Det viser sig efterfølgende, at bakken er flyttet ud af stuen, fordi den benyttes sjældent.

Ingenieur – hvilke konsekvenser?

- **Positivt:**
Er baseret på logik, systematik og standardisering
Klar logistik og gennemskuelighed
Skaber reel orden.
- **Negativt:**
Løsninger, udtænkt isoleret fra brugeren (latente fejl)
Skaber symbolsk uorden og en potentiel sikkerhedsrisiko.

Konsekvens: Skaber ro, minimerer stress – til fordel for patientsikkerhed.

Når "bricoleuren" tager "ingenieur-skabet" i brug....

Når "bricoleuren" tager "ingenieur-skabet" i brug....

Patientsikre principper

Ifølge Evidence Based Design (EBD), fx:

- Standardisering
- Fleksibilitet
- Optimale lysforhold (dagslys, kunstigt lys)
- Støjreduktion
- Rengøringsvenligt udstyr
- Entydige arbejdsgange – reduktion af antal trin
- Spritdispensere ”at the point of care”.

Metoder til patientsikker logistik?

- Patientsikkerhedsrunder – med dialog om ”bricolage”
- Fejlkildeanalyse (FMEA) identificer risici i arbejdsgange
- Feltstudier / antropologisk metode
- Zoneringsanalyser / flowanalyser
- ”Mobilt logistik team”
- 5S (Lean):
Sortér, Støv af, Sæt i system, Standardisér, Selvdisciplin.

Sortér

Støv af

Simplificér - Standardisér

Konklusion

- Ingen bricolage i fremtidens sygehus:
 - det er en sikkerhedsrisiko
(det er grimt)
- Patientsikkerhed er (også) håndværk
- Uddrag læring fra utilsigtede hændelser.

- Lige nu har vi en "Once-in-a-Lifetime-Opportunity" for at revurdere og nytænke indretning og logistik til fordel for patientsikkerhed.

Tak for opmærksomheden

